

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közigazgatási, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábsz. 1 garmond
sorért vagy annak törfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bérletdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér” rovatban
közlendő cikkek soronkint
10 kr. díjért közölhetnek.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelytől:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelytől:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Káldob Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadhatók.

Képviselőink figyelmébe.

I.

(t—sz.) Nem a tulságos takarékos-
ság a fődolog. Ne is arra tanítsák a szü-
lék gyermekeiket, hogy mint lehet az
embernek minél többet megtagadni ön-
magától, hanem arra, hogy lehet minél
többet keresni. Az észszerű takarékos-
ság épen oly életszükség, mint az él-
vezet, ámde a tulságos takarékoság
épen oly ellensége a boldogság- és meg-
elégedésnek, léleknek és testnek, mint
a tulságos élvezet. Hanem takarékoság
és élvezet nélkül ismét csak nem lehet
boldoggá lenni, mert a hol e kettő nincs,
ott a megelégedés nem üthet tanyát, a
megelégedés pedig a boldogság szülő
anyja. Ne azért szidják tehát a lapok a
kormányt, mert törleszteni akarja a de-
ficitet, a mi szent kötelessége, és ne-
hány krajczárral ismét emeli az adót,
(a mit ugyan most véglegesnek állít)
hanem szidják azért és akkor, mikor azt
tapasztalják, hogy a jövedelem fokoza-
sára, az adóképeség emelésére nem
tesz meg mindent, a mit megtehet. Mert
hát emelje az adót, ha fokozza az adó-
képeséget; fizessük meg az államnak,
a hazának, a mivel neki tartozunk, ámde
aztán mi is jogosan követelhetjük az
államtól, hogy érdekeinket mindenben
támogassa.

Egyet azonban minden elfogulat-
lanságnak dacára ki kell mondanunk,
és ez hangoztatva is volt már elégszer

lapban úgy, mint röpiratban, hogy az-
zal, a mit az állam a mezei gazdaság
terén tesz, nem lehetünk egészen meg-
elégedve, nem pedig azért, mert az ipar,
kereskedelem, köz- és mezei gazdaság
még mindig egy miniszterium által mű-
veltetik, még mindig nincs elválasztva
egymástól; már pedig, a mint nem egy-
szer kifejtettük, kiválóan mezei gazda-
sággal foglalkozó népünk megérde-
melné, nagyon igényelné, hogy egy
külön miniszteriummal birjon, a mely
miniszteriumnak egyéb gondja ne le-
gyen, mint az ország mezőgazdájának
támogatása, sorsuk előmozdítása, eme-
lése, a mire most az a vegyes miniszte-
rium, habár minden tőle telhetőt elkö-
vet is, de nem ér rá.

Ismerjük a nehézségeket itt is.
Tudjuk, hogy nem a kormány jóakarata
hiányzik, hanem hiányzik az, a mi nél-
kül nem lehet előmozdítani semmit, azaz
hogy: a pénz hiányzik. Egy új minisz-
terium szervezése ismét sokat emész-
tene, már pedig azt tudjuk, hogy a
magyar ember minden jót szeretne,
ámde újabb adóemelésről már nem le-
hetne vele beszélgetni, ha csak az ellen-
zék is hozzá nem járulna; ámde erről
meg tudjuk, hogy követelni mindent
követel, az adó azonban nem arra való,
hogy vele jó vért csinálni igyekezzék,
pedig megtehetnék, sőt kötelessége lenne
az egész sajtónak pártkülönbség nélkül,
hogy a gazdasági miniszterium felállí-

tását sürgesse, mert ha van a világon
adó, mely kifizetné magát, hát ez fizetné
ki legjobban. Beszéltem is már én erről
magas állásu egyénekkel, ámde igen
bölcsen azt felelték, hogy nem lehet
mindent egyszerre. Megjön az ideje an-
nak is. Csakhogy mikor jön meg? Ez
a beszélgetés már évek előtt történt és
azóta a gazdasági miniszteriumról szó
sincs. Bizonyonyal nem jött még meg az
ideje; de ismét azt kérjük: mikor jön
meg? A deficit szűnő félben, a katasz-
ter szűnő félben; hát vajjon nem hall-
hatnánk a kormánytól valami biztató
szót a gazdasági miniszterium felállítá-
sát illetően? Mert hogy miért? elmon-
dom azt is, de mielőtt megtenném, kép-
viselőink figyelmét is kikérem.

Br. Ramberg zágrábi kir. biztos lovas-
sági tábornok okt. 19-én reggel Budapestre
érkezett, hogy a miniszterelnöknek a hely-
zetéről Horvátországban jelentést tegyen.
Ramberg báró délelőtt Tisza miniszter-
elnökkel kétórát értekezést folytatott, melyet
a miniszterelnöknek Bedekovics miniszter-
rel tartott értekezlete követett. Délután is-
mét értekezlet volt a miniszterelnökkel,
melyen jelen voltak báró Ramberg és Be-
dekovics Kálmán miniszter. Egyelőre még
minden esetre tovább működik a kir. biztos
rövid ideig, miután provizorium létesítése
a horvát országos kormányban épen nem
mutakozhatik alkalmasnak és a horvát
bánnak és horvát miniszternek kinevezése
nem történhetik meg azonnal.

A osángók védkötelezettségének kérdésé-
ben indított közelebb tárgyalást a hon-
védelmi miniszter. A Bukovinából betelepí-
tett székelyek ugyanis ez idő szerint, szol-

gálati és védkötelezettségi viszonyait al-
lítólag, osztrák törvények alá tartoznak, s
úgy azok, a kik már eleget tettek hadkö-
telezettségüknek, valamint azok, kik még
ezután kerülnek sorozó bizottság elé, fegy-
vergyakorlatra, vagy a három évi tényle-
ges szolgálatra osztrák ezredekhez tarto-
znak bevonulni. Tekintve azonban, hogy ez
már a távolságnál fogva is sok nehézség-
gel jár, de másfelől úgy a cs. és kir. ma-
gyar ezredek, mint a m. kir. honvédség
érdekei szempontjából is, igen kívánatos,
hogy ez a fontos kérdés minél előbb kellő
megoldást nyerjen.

Csikmegyei közigazgatási bizottságának
1883. okt. hó 22-én tartott üléséről.

Főispán uró méltósága a gyűlést meg-
nyitván, a megye alispánja olvasta fel szo-
kásos havi jelentését, mely nevezetesebb
tárgyakat ezúttal nem tartalmazott.

A megyei helyettes főorvos jelentése
szerint a közegészségi állapot szept. havá-
ban megyénk területén kedvezőtlenebb volt,
mint a megelőző hónapban, mert szept. ha-
vában mind a légzési, mind az emésztési
szervek bántalmi nagyobb számban fordul-
tak elő.

A ronesoló toroklob is több községben
uralgott és pedig: Csik-Szeredában, K.-
Ujfaluban, Szent-Simonon, Zsögödben, Cso-
mortánytlan, Csicsóban, Borzsovában és
Gyimesbükkben járványilag lépett fel, mely
községekben összesen megbetegült 126, ezek
közül meggyógyult 20, elhalt 95 és továb-
bi gyógykezelés alatt maradt 11 beteg.

A csikszeredei kórházban gyógy-
kezelés alatt volt 34 egyén, kik közül meg-
gyógyult 20, maradt 14.

Orvosrendőri boncolás szept. havában
volt 2 és pedig: 1 öngyilkosság és 1 sze-
kérről leesés által okozott halál miatt.

A „Székelyföld” tárczája.

A legrégibb állam történe-
téből.

Még a legkésőbb nemzedékek is cso-
dálattal főgnak beszélni az óskor azon csoda-
műveiről, melyek között a Memphis mellett
ma is fennálló gulák a leghíresebbeknek
tartatnak, hol Napoleon a mamelukok
ellen csatarendben álló hadseregéhez imig
szóltott: „Katonák! gondolatok dicsőség-
tekre; ezen gulák magaslatairól négy*)
ezer év néz le reátok.” És mégis, minő
aránytalanság létezett az eszközöket és a
végcélzt tekintve ezen bámulatos műveknél,
melyeket a népek kényuraik intésére teher-
hordó barmok türelmével s egész nemzedé-
kek izzadságával hordottak össze! Mily
másként áll a dolog az újabb kor nagyobb-
szerű építkezéseinek, az eszközöket és a vég-
célzt tekintve! Mig ama csodaműveknél a
népek szolgálata félreismerhetlen tényként
tünik fel, azalatt az újabb kor építményei
a messze előrehaladt civilizáció jelenségeit
hordozzák homlokukon.

Csak a kereszténység által lett az
igazi civilizáció lehetővé, mert az azt
megelőző időben a kaszt- és rabszolga-

rendszer az erkölcsiség- és emberiségben
gyökerező művelődés minden eszméjét, csi-
ráját elfojtotta. A régi népek teljességgel
nem bírtak felemelkedni azon fogalomhoz,
hogy a világ rabszolgák nélkül fennmarad-
hasson. Görögország minden részeiben hat-
szor annyi szolga volt, mint szabad ember,
s a kereskedés legnevezetesebb ágát min-
denütt a rabszolgakereskedés képezte. Az
apa ur volt gyermekének élete és halála fe-
lett. Midőn a gyermek megszületett, apja
lábához fektették. Ha ez öt karjaiba zárta,
ugy élettel volt megajándékozva; ha azon-
ban annak nevelésére jövedelmeit nem látta
elegendőnek, vagy testi hibát talált rajta,
csak szeméit kellett róla elfordítani, és a
gyermeket azonnal elvitték, hogy kitegyék,
vagy más módon ölje meg.

Elemi iskola egy városban sem volt.
Álladalmilag semmi sem történt a népis-
koláért. A rómaiak sem voltak képesek az
elidegeníthetetlen ös jogokat, a törvény előtti
egyenlőséget felfogni. E helyett mindenütt
kényuralomra találunk; szabadalmazott és
szolgaságra kárhoztatott osztályok és ren-
dek jelennek meg előttünk. A patriciusok
és plebejusok között még a házasságok is
tiltva voltak. Sok századon át érvényes ré-
gibb római törvények szerint az urak rab-
szolgáikat meg is ölheték, mint valamely
hizott barmot. A rabszolgák száma felülha-

lad minden fogalmat. Némely gazdag római
fényűzésből 10.000, sőt 20.000 ily szeren-
csétlent tartott. Az apa törvény által fel-
volt jogosítva fiát rabszolgául eladni. Val-
lasi tekintetben pedig a sorskönyvek (libri
fatales) világosan parancsolják az ember-
áldozatot. A zsidók is birtak nagyszámu
rabszolgákkal. De pillantsunk vissza sokkal
régibb korra. Mer o e királyai a papok kö-
zül választottak, s papi uralom alatt állot-
tak; életük a papok kezében volt, kiknek
parancsára, ugynevezett istenitélet folytán,
meg kellett halniok, ha az istenek úgy
akarták, és ők engedelmeskedtek. Épen így
ment az uralkodás Egyiptomban is a pha-
raók (azaz: királyok) alatt. Papi hatalom
által mérsékelt monarchia volt az alkotmány
határozott jellege, mely fentartotta magát
egészen a perzsa uralomig. Despotismus és
kaszt-rendszer divott, még pedig a kasztok
legszigorubb öröklésével, mely teljességgel
nem engedte meg az átélést egyikből a
másikba; hol a fiúnak változatlanul az
apa foglalkozását kellett folytatnia.

Legelől jött a papság; e mellé sora-
kozott a katonaság, mely a hatalommal ke-
zében gazdagságra és tekintélyre tett szert.
Ezen két uralkodó kaszt után következett a
népnek mélyen alatt álló tömege, ugymint:
a pásztorok, hajósok, ipartűzők és tolmácsok
kasztja. Egyébiránt megjegyzendő, hogy

régi egyiptomi történetiróink nincsenek;
néhány görög és római íróból áll tehát fő-
forrásunk, kik közül Herodot (Kr. e. az
5-ik században) és Diodor (Julius Caesar
és Augustus idejében) a kasztok szá-
mára nézve egymásnak ellenmondanak.
Igaz ugyan, hogy a kereszténység jótékony
napjának felvirradása után is történtek s
történeket sajnálatos barbárságok; sőt ma-
guk az északamerikai államok csak a leg-
újabb időben törölték el véglegesen a néger
rabszolgaság gyalázatoságait; de ez mind
épen a fennebbi mondatot igazolja: hogy
csak a kereszténység által lett az igazi ci-
vilizáció lehetővé.

És mégis a legrégibb idő óta fennálló
állam, Egyiptom, jelen értekezésünk tár-
gya, maig sincs a kereszténységnek vissza-
hódítva. Mind a mellett a legsajátságosabb
jellegű ország az, fenn érintett óriási gulái-
val, számos más óskori monumentális épít-
ményeivel, valamint egykor virágzó, de már
rég elpusztult világvárosainak omladéka-
ival, hol a jelenlegi főváros Kairó közelében,
a mameluk szultánoknak idegenek által
leginkább látogatott pompás síremlékei te-
rülnek el, szemmel látható bizonyyságul
annak, hogy ott egykor a mamelukok is
hatalmas szerepet játszottak.

(Folytatása köv.)

Radányi József.

*) Helyesebben hat ezer év; de ezt akkor
még nem tudták.

A kir. adófelügyelő jelentése szerint az adóbefizetés eredménye szept. havában a következő volt: az augusztus hó végével hátralékban maradt 187.092 frt 64 $\frac{1}{2}$ krból szeptemberben leíratott 1995 frt 40 $\frac{1}{2}$ krt s így helyesbített tartozás maradt 185.097 frt 24 kr. Ezen összegből szept. hó folytán lefizettetett 156.488 frt 95 $\frac{1}{2}$ krt, s így maradt hátralék 28.608 frt 28 $\frac{1}{2}$ krt, az I. II. III-ik évnegyedi összes tartozásból. A múlt év ezen időszakában volt a befizetés 161.509 frt 94 kr, mihez képest az idei befizetés eredménye 5020 frt 98 krral kedvezőlenebb a múlt évinél.

Hadmentességi díjakban az 1883. évi előírás tett 21.639 frt 58 kr. Ebből szept. hó végéig leíratott 1239, s maradt helyesbített tartozás 20.450 frt 58 kr, mely összegből szeptemberben lefizettetett 19.952 frt 50 $\frac{1}{2}$ krt, s maradt hátralék 498 frt 7 $\frac{1}{2}$ krajczár.

A kir. tanfelügyelőnek abbéli javaslata, melynélfogva Csik-Gyimesnek szétszórt völgyeiben lévő s az ottani iskolákba a nagy távolság miatt fel nem járható tanköteles gyermekek tanítására két vándor tanítónak állami költségen való alkalmaztatása iránt m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur önmaga megkeresett javasoltatott, a bizottság által egyhangulag elfogadottat.

Továbbá honvédelmi miniszternek a megye közönségéhez intézett azon rendelete folytán, melyben meghagyatott, hogy mindazon mozgósítás miatt segélyezett egyének részére kifizetett segélyösszegek, kik némi csekély földbirtokkal és lakházzal rendelkeznek, mintegy 1747 frt vissza követeltessek; a megye alispánjának előterjesztésére belügy- és honvédelmi miniszter külön-külön feliratban emez összegek elengedése iránt megkeresett határozattak.

Az ülés folyamán Fodor Ignác bizottsági tag által a kir. mérnök felvilágosításádra hivatván fel a felől, hogy vajon mi az oka annak, hogy a Somlyóra vezető utszakasra Csomortán község lakosai részéről kihordott kavicsalmok illetők által most már részt haza, részünt pedig Szent-Imre községen alul lévő megyei utra szállítatnak el? miután a kir. mérnök eme helytelen és egyenesen a néptulterheltségével járó visszásság okát az illető szolgabíró által a községi bírósághoz kiadott rendeletnek téves értelmezésében vélte feltalálhatni, a bizottság utasította a megye alispánját az ügynek kivizsgálására s annak eredményéhez képest való további eljárásra.

Az erdélyi róm. kath. status-gyűlésről.

(Vége.)

A vita további folyamában Madár főjegyző Csikmegyének a katolikuság érdekében tett szolgálatait hangsúlyozva ismerteti a megyének gymnasiuma megállapítása és fenntartása körüli áldozatait és párvonalat huz a status által javadalmazott más gymnasiumok és a csiksomlyói között; Éltés tanfelügyelő pedig az Ugron által felémelt nagy vagyon jövedelmének mikénti felhasználását, Imets igazgató és Móricz tanár a nevelési és tanulmányi viszonyokat hangsúlyozzák és az épület megvétele kéri.

Ezek dacára az udvarhelyi gymnasium igazgatójában találkoztott statusgyűlési tag, ki Ugron példáján indulva, Csikmegyét további szemrehányásokkal is illette, azon kicsinyes gyanúsítással állván elő, hogy a csikmegyeiek odahaza az eladást elhatározván, itt megjelentek a megvétel megszavazására. Ha a gyűlésen jelen levő csikmegyei főispán fel nem szól, meglehet, a status az alaptalan vádak és gyanúsítások benyomása alatt dönt ezen a csikmegyei tanuló ifjuságra nézve kiszámíthatatlan előnnyel bíró kérdés felét.

Igy azonban főispán urnak a legkisebb gyanúsításra és a vétel megakadályozására felhozott valamennyi téves állításra és túlzott aggodalom megozátolására kiterjedő tárgyilagossá komoly felszólalása, mely-

hez püspök ö nagyméltósága is hozzájárult: nemcsak Csikmegye, hanem a katolikus status jól felfogott érdekében is megmentette ezen jobb sorsra méltó ügyet.

A kantai gymnasium segélyezési ügyének tanulmányozását a bizottság hozta javaslatba; ezzel szemben is azonban Ugronnak nem indokolható javaslata az volt, hogy a kérdés utasíttassék el. Több felszólalás után sikerült azonban a gyűlést megnyugtatni, hogy a status vagyonát terhelő háttározatról szó sincs; az ügynek pedig még csak tanulmányozását is megtagadni, nem egyez meg a statusgyűlésnek nevelési és tanulmányi ügyekben maga elé tűzött feladataival.

Az értékpapírok konvertálására nézt kimondatott, hogy a jeleni A. betűs földtehermentesítési kötvények helyett ingatlan jelzálogra egyeseknek kikölcsönözhető B. betűs földtehermentesítési kötvények szereztesse, minden egyéb konverzió azonban szüntettesék be.

A népiskolai ügyek megvizsgálására kiküldött bizottság jelentésének két pontja idézett fel terjedelmesebb vitát. Egyik a népiskolák zárvizsgálatai és a hitoktatás körül tapasztalt szabálytalanságok s mulasztások felett, a másik pedig a róm. kath. status által az elemi iskolai alaplól javadalmazott néptanítók nyugdíjalapja kérdésében indult meg.

Előbbi pontnál Ugron Gábor vádolta az egyházmegyei espereseket és iskolaszéki elnököket, hogy a zárvizsgálatokat csaknem titokban tartották meg, sok helyen még maguk sem jelentek meg azokon; a hitoktatást illetőleg pedig, kiemelve a vármegyék papságának e tekintetbeni érdemeit, a székelyföldi papságnak a gyűlés színe előtt nyilvánosan fejéhez vágta azt a vádat, hogy a hitoktatás körüli teendőit nem kellő pontossággal teljesíti.

Megtette ugyan a szokásos kardvágást a tisztelekre méltó kivételek felemlítésével; azonban ezzel nem háríthatta el feje felül a több oldalról hangos felkiáltásokban kitörő ellenmondásokat és később egyesek nyilatkozataiban nyilvánult visszatartásokat.

A vád különben is általános lévén, az ügy érdemleges határozatot nem provokált, egyszerűen az elnöklő püspökre bízott.

A nyugdíjalap kérdésében kimondatott, hogy elemi iskolai alaplól javadalmazott tanítók is 300 frt nyugdíj fognak élvezni, kötelesek lévén a tanítók évenként 5 frtot, az iskola-fenntartó egyházközség tagjai pedig fejenként minden évben 1—1 krt az alapba befizetni. Egyebekben az állami nyugdíjalap szabályai lesznek irányadók.

Gymnasiumi ügyekben az 1883. évi XXX. czikk alapján ideiglenes fegyelmi szabályok alkottattak, az állami főigazgatónak iskoláinkhoz való viszonya szabályoztatott és végül kimondatott, hogy azon rendes gymn. tanárok, kik az 1876. évet megelőzőleg is szolgáltak, a 100 frtnyi tízedéves pótlékban már a f. év január első napjától számítandólag részesülnek.

Még fel nem említett fontos tárgya volt gyűlésünknek az egyházi kepe megváltása. Erre alkalmul szolgált a kászoni községeknek a status-gyűléshez benyújtott kérvénye, mely felett a status akként határozott, hogy a lakosságot kepefizetési kötelezettségének pontos teljesítésére utasítván, a nagy fontosságú kérdés tanulmányozására a székelyföldi megyék mindenképpen szervezett egy vagy több tagu bizottságot, melyeknek a helyi viszonyok beható megfigyelése alapján külön-külön saját területükre vonatkozó javaslatot leendő köteleességük készíteni és ezekből annak utána együttes ülésben, az egész Székelyföldre kiható munkálatot kidolgozni és a status-gyűlésnek beterjeszteni.

Ezekben kívántam status-gyűlésünk menetét röviden ismertetni, s most még csak azt kívánom megjegyezni, hogy 204 meghívott közül 133 megjelent, tehát oly szám, melyből nemcsak a status ügyei iránti éber érdeklőségre, hanem arra is lehet bizony következtetni, hogy az erdélyi róm. kath. autonomia biztos alapon nyugszik, s

csak sajnálni lehet, hogy a horvát kérdés miatt több uti készen álló országgyűlési képviselő nem vehetett részt a tárgyalásokban.

Nem szándékom egyházmegyei ügyeinket a politikával összekapcsolni; azonban, mint nyugodt szemlélő, nem hallgathatom el, hogy bármennyire is igyekeznek némelyek az ügy iránti önzetlenséget és tisztá hazafiai szándékot a vallásos érzéssel egyestve, minden egyéb tekintetek fölé helyezni: mégis úgy tapasztaltam, hogy nem egyszer, hanem több esetben is jelentkezett gyűlésünkben a politikában megszokott harezmodor, melynek aztán édes fanyar gyümölcseit maga a status fogja megemészteni.

Püspök ö nagyméltóságának a gyűlés vezetésénél tanúsított tapintatos magatartása sok tekintetben megvédte a gyűlés méltóságát és azért e helyen is köszönetet mondunk neki.

y + z.

Szeged, október 15.

(Eredeti levél.)

Tisztelt szerkesztő barátom!

Innen a székely eredetű Maros tövére értesíteni akarok arról, hogy „a magyar király újjáteremtő szózata által lelkesített Szeged városában“ oly rendkívüli örömnapokat ünneplünk, melyeknek hatása alatt az ország keleti határáról ide rándult ember is feleli fáradsáimait, az álmatlan éjeket, otthoniatlanabb födelet, mely magát időről időre meghuzza, igen a zsebbeli áldozatokat is, melyekbe egy ekkora kirándulás kerül; hisz a felső vidéki székely embernek a kegyes magyar vasuti politika folytán ugy sem igen van alkalma a gyakori vasuti költségek miatt panaszkodni.

Az ünnepélyek részleteibe nem bocsátkozom; azokat már-már különben is olvashattad a napilapokból; engedj vázlatilag csak a benyomásokat érintenem, melyeket rám Ferencz József királyunk ö Felségének szegedi fogadtatása rendkívüli eseményeigyakoroltak. A tegnapi nap eseményei színet és zománczat csökkentette a komor és permetező időjárás; mindazonáltal azok is teljesen sikerültek; de annál inkább a maiak; annyi ragyogó öltözetet és díszfogatot, oly szép banderiumokat, annyi ünneplő népet mi az ország szélén nem látunk. Gyönyörködtem abban, hogy a rendet ez az akaratos nép semmiben sem zavarta meg, sem a tegnapi fogadtatások alatt a Széchenyi-téren, sem a mai ünnep folytán, míg a király minden testőri kíséret nélkül az újjászületett Szeged nevezetesebb pontjait bekocsikázta. Legnagyobb hatást tett rám este azon „Prologus“, melyet a szegedi színház megnyitása alkalmából Szabados János szegedvárosi tanácsos irt és Nagy Ibolyka szegedi színésznő szavalt el. Ugy, a hogy az megíratott, csak egy ihlett patrióta lelke szólhatott, s hasonlóképen ama sikerrel nem egy színésznő, hanem csak egy mélyen érző honleány szavalhatott.

A mai királyi körut részleteiből az újszegedi népkerti jelenetek voltak legnépszerűbbek, midőn a király a halászkunyhókba betekintett, a nyáron sült kecsagét s a lobogó paprikás halat megkóstolta; míg így a néptenger között körülsétálgatott, a kíváncsi nép, hogy jobban láthassa, még a kizárult kocsi is felnyáskált. Eddig csak a népszerű József főherczeg birt olyatén színű lelkesedést felidézni, a milyen az igazán népszerű magyar király ezuttal minden lépten kísérté. Föl kell tehát említenem a kivilágítást tegnap és ma, melyben nagy szerepet játszott a legmodernebb electricismus is. Impozans vala a tüzi játék, mely az újszegedi parton volt felállítva, a gyönyörű szép, de az ország millióiba is került összekötő vashidon felül, melyet az átteles nagyszegedi partról, a Stephanie-park és Ferencz József-rakpartról, Szegednek ez idő szerint legszebb pontjairól szemlélt királyával együtt az öröm- és lelkesedésben uszó közönség.

Kifogytam az időből; rohannom kell otthonom felé, melytől több mint 700 kilométernyi távolság választ el; s azért be-

végzem ezen az irónoméhoz hasonló halvány karcolatot azon ohajjal, mely a tüzi játék oltárán dicssugarban szóródott a hazá minden tája felé: „Béke és áldás magyar hazánkra!“

Imets F. Jákó.

Kiállításunk.

II.

Bírálati jegyzőkönyv.

Felvétetett Győ.-Szentmiklóson 1883. október 7-én a csikmegyei gazdasági egyesület által rendezett kiállítás alkalmából.

Bíráló bizottság tagjai: elnök Bartalis Ignác; bizottsági tagok: Nagy József, Havas Jakab, Kovács Gergely és Csörgő Venczel előadó.

Ezen bizottság bírálata kiterjedt a sertések-, juhok- és ökörtinők-, tulkok- és jármás ökrökre. Mindenekelőtt a sertések vétetvén vizsgálat alá, 17 kiállító közül a díjak ítéltek a következőképen:

1. Kanokért.

I. díj 1 darab 10 frankos arany győ.-szentmiklósi Bíró Jánosnak, II. díj 3 drb ezüst tallér Szárhegyi Ferencz Gergelynek, III. díj 3 drb ezüst tallér alfalvi Mikó Árpádnak.

2. Koczáért.

I. díj 1 drb 10 frankos arany alfalvi Mikó Árpádnak, II. díj 3 drb ezüst tallér győ.-szentmiklósi Bíró Jánosnak, III. díj 2 drb ezüst tallér győ.-szentmiklósi Meskó Andrásnak.

3. 1 éves sülőkért.

I. díj 1 drb 10 frankos arany győ.-szentmiklósi Siklódi Józsefnek, II. díj 3 drb ezüst tallér győ.-szentmiklósi Dér Venczelnek, III. díj 2 drb ezüst tallér gyergyó-szentmiklósi id. Kémenes Andrásnak.

Ezenkívül igen szép kiállított sertésekért dícsőő oklevelek id. Mélék István remetei, Dobribán István újfalvi és Laurenzi János gyergyó-szentmiklósi lakosoknak adattak.

Gyergyó-Szentmiklós község külön díjakat is tűzvé ki, szép kanért győ.-szentmiklósi ifj. Kémenes Andrásnak 5 darab ezüst. tallér, koczáért pedig gyergyó-szentmiklósi Angi Andrásnak 3 drb ezüst tallér ítéltetett oda.

Juo-kiállító 17 volt, kik közül jutalomban részesítették, és pedig k o s o k é r t: I. díjban győ.-szentmiklósi Ferencz Balázs 1 drb 10 frankos arannyal, II. díjban bekási Gaina András 3 drb ezüst tallérral, III. díjban gyergyó-szentmiklósi Bíró János 2 drb ezüst tallérral.

Anyajuhért: I. díjban győ.-szentmiklósi Bíró János 3 drb ezüst tallérral, II. díjban tekerőpataki Tatar G. József 2 drb. ezüst tallérral.

Diszke bárányokért: I. díjban 2 drb ezüst tallérral gyergyó-szentmiklósi Csörgő Ferencz, II. díjban 1 drb ezüst tallérral gyergyó-szentmiklósi Siklódi József.

Gyergyó-Szentmiklós községe által kitűzött díjakból pedig nyert szép kosért gyergyó-szentmiklósi György Mihály 2 ezüst tallért, gyergyó-szentmiklósi Márton Ferencz szép anya-juhaival pedig szintén 2 drb ezüst tallért.

Dicsőő oklevelek a juh-kiállítóknak külön nem adattak.

A kiállítás keretében feltűntek: kolozsvári Cseh Péter szép galambjai, helybeli Novák Jánosné tyukjai és Kassay Sámuelné tengeri nyulai, mely kiállított állatok a kiállítás tárgyait ugyan nem képezik, de azért a két előbbi dícsőő oklevéllel lett kitüntetve.

Továbbá az ökörtinők és jármás ökrök vétetvén bírálat alá, a 33 kiállítónak szép állatja szemléltetett meg, melyek közül jutalomra méltóknak ítéltek és pedig:

A 3-4 éves ökörtinők közül I. díjat (3 drb 10 frankos aranyat) nyerte újfalvi János János, II. díjat (2 drb 10 frankos aranyat) alfalvi Rosdás Antal, III. díjat (1 drb 10 frankos aranyat) szárhegyi Vákár fivérek, IV. díjat (3 drb ezüst tallért) alfalvi Roth fivérek.

Az 1 és 2 éves ökörtinők közül pedig nyert: I. díjat (1 drb 10 frankos aranyat) szárhegyi Bartis Ignác, II. díjat (4 drb ezüst tallért) helybeli Balás István, III. díjat (3 drb ezüst tallért) szárhegyi Pál István.

Dicsőő okleveleket 1—4 éves tinőkért kaptak: helybeli Czifra Mihály, alfalvi Zárug Márton, oláhtopolczi Dézsi István, alfalvi Székely Károly, szárhegyi Bartis István, dítrő Kopacz István és tekerőpataki Todor Péter.

Szép jármás ökreiért újfalvi János János és Gergely érdemeltek ki dícsőő oklevelet.

Ezzel a bizottság működését bevégeztén, a jegyzőkönyv bezáratik és aláíratik.

E. m. f.

Csörgő Venczel,

előadó.

Havas Jakab állatorvos,

b. tag.

Bartalis Ignác,

biz. elnök.

Nagy József,

h. elnök.

Kovács Gergely.

Az iparosok és mesterinasok figyelmébe.

Mintán városunkban az iparos tanulókat oktatása kezdetét vette, helyén valónak látjuk, úgy az iparosok, mint az inasok érdekében, a nagyméltóságú m. kir. vall. és közokt. miniszter urnak 1882. évi augusztus 16-án 23439. sz. alatt kelt rendeletéből a következő pontokra figyelmüket felhívni.

II.

Rendtartási szabályok.

1. §. Mihelyt valamely növendék ifjú iparostanulónak lesz, köteles magát azonnal az iparostanulók számára fennálló s gazdája lakó vagy műhelye városi kerületéhez tartozó ipariskola igazgatójánál bejelenteni; e bejelentésre az őt felfogadó iparosgazda is köteleztetik.

2. §. Minden iparostanuló tartozik magát a lakó, illetőleg műhelyhez tartozó ipariskolába felvételre; ez alkalommal felvételi jegyet kap, melynek hátára lenyomatnak a rendtartási és fegyelmi szabályok is.

3. §. Az iparostanulóknak az ugynevezett ismétlőiskolákba járás csak oly városokban engedtetik meg, a hol számukra még rendes ipariskola nincs.

4. §. Az iparostanulók oktatására a polgári iskolák, a hol lehető, a realiskolák vagy gimnasiunumok, különben pedig az elemi iskolák helyiségei használatnak.

5. §. Ez iskolákba való felvétel és beiratás ideje szeptember hónap 1-ső napján, a tanítás ideje pedig ugyanazon hó 15-ik napján kezdődik.

6. §. Az iparostanulók iskolájába a népiskolai egész tanfolyamot bevégezt, vagy 12. évi életkor betöltött oly iparos növendék vétethetik fel, ki legalább is folyékonyan olvasni, olvashatóan írni tud és egész számokkal a négy alapműveletet érti.

Azon esetre, ha a tanítási viszony a 15. évi életkor betöltése után is tart, az iparostanuló addig, míg a tanítási viszony be nem végződik, az iparostanulók iskolájába járni köteles.

7. §. Az ipariskolába lépő tanuló felvételi vizsgálat alá vettetik, és ha a 6. §-ban kivánt feltételeknek meg nem felelne, akkor az ipariskola elé rendezett előkészítő osztályba, ha pedig életkora 12-ik évét még be nem töltötte volna, a rendes elemi népiskolába utasittatik. A tanulók beírására felvételi naplóminta fog kiadatni.

8. §. Egy osztályba szabályszerűleg 60 tanuló lehet felvenni, kivételesen azonban megengedtetik, hogy az időközben jelentkező iparosnövendék rendkívüli tanulól felvételtesse, de azon határozott kikötéssel, hogy az ily tanuló az év végével felebbi osztályba csak az esetben bocsáttassék, ha a kiszabott tanulmányokban jó előmenetelt tanusít.

Ha az osztály 70 tanulóra szaporodnék, mellékosztály állítandó.

9. §. A tanfolyam 3 évig, az évi szorgalomidő tíz hónapig tart, mely alatt a tanításnak folytonosnak kell lenni, az alább megszabott kézszerűségi szünetek kivételével.

A tanításra rendszerint hetenként a munkanapok esti óráiban 4 óra két napon a közismeret tantárgyaira, ezeken felül vasárnaponként a nappali órákban 3 órai idő a rajz tanítására szabatik ki.

A kiszabott tantárgyakat minden tanuló köteles tanulni.

10. §. A tanuló a tanulási órákon köteles pontosan és lehető tisztán megjelenni, megjelenése egy arra rendelt jeggyel ellenőriztetik, melyet a tanító minden alkalommal megbélyegez a végett, hogy a tanuló az által a tanításon ott voltát gazdája előtt igazolhassa, más részről gazdája szintén köteles ez ellenőrzőjegyet láttatni.

11. §. A tanításon meg nem jelenő iparostanuló köteles mulasztása okát mesterétől hozott bizonyítvánnyal igazolni.

A mulasztást következő okokon lehet kimenteni:

1. Ha az iparos növendék komoly betegségbe esik.

2. Ha gazdája családjának valamely tagja oly beteg, hogy a miatt a tanuló erkölcsi kötelessége otthon maradni.

3. Ha gazdája családi körében haláleset fordul elő.

12. §. Az iskolamulasztásokról egy arra rendelt mulasztási napló vezetetik, melynek egyik rovatába minden mulasztás, másik rovatába pedig a kimentett mulasztás jegyeztetik be.

A tanuló 20 napi ki nem mentett mulasztás miatt osztályba ismétlésre utasittatik, melyet, ha mellőz, iskolai bizonyítványt nem kaphat.

(Vége köv.)

Levelezés.

Papolcz, 1883. okt. 20.

Jelszó: „A közügyért mindent!”

Tekintetes szerkesztő ur!

Oh mily boldog községünk lakossága! Nálunk bármit mivelhet az ember, mert minden szabad. Hogy ebből a boldog és szabad életből néhány fontosabb mozzanatot megörökíthessek, legyen szabad e becses lapok hasábjain a tekintetes szerkesztő ur engedelmével a közügy érdekében egyet-mást elmondanom.

Közelebről olvastam egyik vidéki lapunkban Háromszékmegye közigazgatási ülésének azon határozatát, mely szerint a községi iskolákban az iskolai év — az iskolaszékeknek különbeni felelőssége mellett — október 10-éig megkezdendő. Igaz, ezt talán olvasva, a mi derék iskolaszéki elnökünk — dicséretére legyen mondva — egyik iskolahelyiségi szobájának takarítását elrendelte s ki is takarította, úgy annyira, hogy okt. 8-ka óta felmentek ezen szobába, a kiknek kedvük volt felmenni, s a tanítás kezdetét vette. Ezen szobában tanítóink naponként szerre tanítanak 30—40 gyermeket, de úgy a rendes tanítás, mint a beiratás, több felszólalásunk dacára, e hóban aligha kezdetét veendi. A más két tanhelyiségül szolgáló szoba takarítása még mindig késik; az iskolaszéki elnök ur elment a Baszkába pisztranghalászatra, s ha hazajő, sok dolgai közepette aligha reá ér akkor is, hogy az iskolai ügyben a további lépéseket megtegye. Hanem ez még mind csak semmi; furcsább ennél azon körülmény, hogy még az 1881-ik évben Barabás Sámuel köztisztviselőben álló tanítónk halálával üresedésbe jött hely — habár arra a pályázat már rég ki lett hirdetve s a határidő is lejárt — még nincs betöltve. Ezen állomásra több egyén pályázott, kik azonban, részben megunva a várakozást, pályázati folyamodásukat kénytelenek voltak visszavenni. És ezen állomás betöltése még mindig halasztatik. S miért? Azért, mert — úgy látszik — a nagys. kir. tanfelügyelő ur nagyon keveset törődik egy a községi iskolák tanügyi állapotával, mint a tanító urak sorsával. Azon reményben, hogy jövőre figyelmesebb lesz, most a többről hallgatunk.

Még az 1863—64-ik években több községi lakos — tekintetbe véve azon körülményt, mikép mezeink talaja annyira silány, hogy még a legjobb esetben is ritkán terem lakosságunknak annyi gabonája, hogy tavaszunként a piaci drága gabonát ne kelljen venni; továbbá tekintetbe véve, hogy egyházközségünk semmi oly alappal nem bír, melyből pótdadón kívül a netaláni kiadásokat fedezni tudná — magtárt alapított. Azonban — habár világosan kikötötték, hogy az alapot egyházi célra szánták — az a feletti szabad rendelkezési jogot fenntartották maguknak. Ezen alapot az alapítástól fogva az 1877—78-ik évekig felelősséggel és odaadó lelkiismeretességgel néhai B. S. községi tanítónk kezelte. Fizetést is csak akkor kívánt, midőn az alapösszeg tekintélyes vagyonná vált. Midőn a nevezett az alap további kezeléséről lemondott, a vagyonról számot adott s a kezelésből felmerült differenciákat kiegyenlítésére magát kötelezte. Azon időtől fogva ezen alapot, mely ma számadás szerint mintegy 3500—4000 frtot képvisel, K. S. kezeli. Habár az ev. ref. egyházmegye évenkénti kerületi vizsgálói felülvizsgálták a számadást, a kezelés mindig rendetlen maradt, mert mindig csak a számadás jött vizsgálat alá, a vagyont képviselő kötvények sohasem. A kötvények között vannak olyanok, melyek ezelőtt 10 évvel keletkeztek, időközben pedig az adós sem kamatot, sem tőkét nem törlesztett; még az is megtörtént, hogy az adós fizetése képtelenné vált vagy elhalt stb. Ma K. S. kezelő és néhány társa azzal állnak elő, hogy a kezelő a kezelésért — habár azt fizetésért teljesítette s nem is kényszerítette senki annak elvállalására — felelősséggel nem tartozik. Igen; azt állítják, hogy a kezelő a reá bízott jótékony alapvagyonról és kamatairól semmi-

nemü részben nem felelhet. Ez már igen merész és furcsa állítás. Így az adósok is épen oly joggal mondhatják az alapítónak és az ev. ref. egyházmegye elöljáróságának, hogy ha K. S. kezelő nem felelős a kezelése alá vett vagyonról, mi sem tartozunk eo ipso adósságainkat megfizetni. Ennyire vezetett minket a boldog szabad élet Papolczon sok részben. Ezen vagyon kezelte eddig felelősséggel, s most, midőn arra az egyháznak nélkülözhetlen szüksége van, azzal állnak elő a kezelők, hogy ők nem tartoznak felelősséggel.

(Vége követk.)

Mindenféle.

— A csikmegyei tisztújításra a korteskedések nagy mérvben megkezdődtek. Némely állásra három-négy jelölt is szerencsét fog próbálni. Az idáig szóba hozott jelöltek a következők: alispán, főjegyző és aljegyzői állásokra idáig új jelölt nincs, tisztügyiészre ifj. Eröss Elek mellett Gál Endre; árvaszéki elnökségre Bőjthy Endre mellett Tankó Ferenc; árvaszéki elnökségre Székely Károly és Bors István mellett Kovács Antal Bogády Gyula és Dr. Madár Imre; közgyámságra Győrfi József mellett Orbán János; gyergyószentmiklósi szolgabíróságra Ferenczi György mellett Mikó Árpád, csikszépvízi szolgabíróságra Zakariás Antal mellett Mihály Ferenc és László Ferenc; segéd-szolgabíróságra ugyanitt Ferenc Albert mellett Fejér József; cs.-szentmártoni szolgabíróságra Nagy József mellett Székely Endre. A többi állomásokra még jelöltek nem jöttek forgalomba.

— A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület f. hó 24-én tartott választmányi gyűlésében elhatározta, hogy rendes őszi fillérestélyeit f. hó 27-én, tehát a jövő szombaton megkezd. Ezen estélyek az idén is úgy, mint a tavaly, minden héten kedden fognak megtartatni, s az első estély is csak azért tüzetett ki szombatira, mivel a jövő kedden a közbeeső országos vásár miatt nem volt megtartható. A nőegyesület fillérestélyei az idén is oly alakban és programmal fognak megtartatni, mint tavaly; azonban az idén elvileg ki lett mondva, hogy a rendezendő mulatságok régi egyszerű családias jellegüket visszanyerjék s egyáltalában minden gondosan kerülendő, mi a közönség zsarolására czélozza. Csak üdvözölhetjük a nőegylet azon intézkedését is, hogy a rendezők közé vidéki hölgyeket is bevont, mivel ezáltal remélhető, hogy azon szívélyes viszony, mely az utóbbi időkben a kézdivásárhelyi és vidéki intelligens közönség között kifejlődött, még szilárdulni fog. A nőegylet gondoskodott arról is, hogy hűsítők, ételek és italok jutányos árban kaphatók legyenek.

— A kézdivásárhelyi tparosok figyelmébe. Tekintve, hogy a közelgő brassói és kézdivásárhelyi országos vásárok most egymásután következnek; tekintve, hogy az iparos gazdáknak ezekre való készülődésre minden kis időre szükségök van, és tekintve végre, hogy az inasok ily körülmények között az iparos iskolákban pontosan nem jelenhetnek meg, a mi a tanítás eredményes sikerére nem kis mértékben befoly: a felügyelő bizottság ez alkalommal — tekintetbe véve a fenti okokat — az iparos tanulók iskolájában október 23-tól november 2-áig, azaz a kézdivásárhelyi országos vásár után való péntek este 6 óráig, szünetet adott. Ezen körülményről oly hozzáadással értesítettek az iparos gazdák, hogy már november 2-án este 6 órakor a tanítások ismét pontosan kezdetüket veszik és hogy ugyanazon időig minden iparos gazda a még eddig be nem írott inasát írassa be, mert ezen időn túl a felügyelő bizottság kénytelen lesz adott jogánál fogva a törvényes eljárást igénybe venni. Az ipariskola felügyelő bizottságának f. évi október 21-én tartott gyűlése határozatából: — Kézdivásárhelyt, 1863. okt. 22-én — Gyöngyösi István, jegyző.

— Kollák János honv. hadnagy K. Vásárhelyről Budapestre áthelyeztetvén, mindazon ismerősei- és barátainak, kiktől az idő

rövidsége miatt bucsút nem vehetett, itt e helyen mond köszönetet azon szíves barátságért, melyben őt Kézdi-Vásárhelyen időzése alatt részesítették. Mi sem mulasztjuk el a közszeretében álló derék ifjú tiszt távozásra felett sajnálatunkat kifejezni.

— Betörés. Fisch Lipót csikszeredai kereskedőnek boltjába f. hó 20. és 21-ike közti éjjel ismeretlen tettesek betörték s onnan néhány krajczár rézpénzt és egyéb csekély értékű apróságot elvittek. Az egyik kirakat vasajtójáról a lakatokat leverték, a kirakat üvegét betörték s így jutottak a boltba. Pénz csak néhány krajczár volt a gyűjtő fiókban, mert a tulajdonos minden este haza szokta vinni szállására a napi bevételt. Ezt a néhány krajczárt vették magukhoz a betörők, de annak is egy részét elhullatták, mikor a kirakaton tört részen kibujtak. Ugyanezen éjjel a szomszédban lakó Száva Lukács kocsisának is ellopták ruháit s azokkal együtt kevés megtakarított pénzecskejét. A kapitány két gyanus egyént letartóztatott s több helyen motozást tartott, de minden eredmény nélkül. Kezdünk nagy városban élni.

— A „Függetlenség” ügye. E sajnós ügy tisztába hozatala — úgy látszik — még nagyon sok időt fog igénybe venni. Verhovay Lajos, kit a fővárosi rendőrség, mint vádlottat, letartóztatott, még fogásában van s a vizsgáló bíró a letartóztatást jóvá hagyta. A lapokban egymást érik a hírek, melyek szerint még több begyűlt adakozást nem mutatott ki a „Függetlenség.” Az ügyben — úgy látszik — maga a szerkesztő Verhovay Gyula is súlyosan kompromitálva van.

— Színelőadással összekötött táncmulatság tartatott f. hó 21-én K.-Szentléleken, melyen a nagy számban összegyűlt intelligencia igen jól mulatott.

— Benn égett. A Csik-Szeredából Udvarhely felé a nagyerdőn át vivő országot mellett, az itató „válnál” ifj. Xantus Antalnak kocsmája és gazdasági épületei voltak, melyek f. hó 21-re virradóra meggyúltak és porrá égtek. Ifj. Xantus Antal szolgálója a csürben aludt s ott benn égett. Csak megsezenesedett hulláját találták meg. A gyulás oka ismeretlen.

— Pávai Nagy József hazulról eltávozván, 3 kis gyermeke a szobában maradt. A gyermekek vígan játszadoztak a nyílt kemence mellett, melyben hatalmas tűz égett, midőn a legkisebb leányka Ágnes ruhája a kemencéből kicsapott lángtól tüzet kapva, a szerencsétlen gyermek annyira összeégett, hogy 12 óra múlva elhalt. A bíróság a napokban fog kiszállani a nyomozat megejtésére.

— Az igazság keze. Dávid Péter kurtapataki lakos ezelőtt 5 évvel 1 évi börtönre lett elítélve, azonban egy alkalommal künn a városban dolgozván, megszökött. Azóta az ügyészség folytonosan körözte, míg végre sikerült Romániában Ibraillában feltalálni, honnan fedezet alatt f. hó 24-én érkezett a kézdivásárhelyi ügyészséghez.

— Papolczról írják lapunknak, hogy ott A. G. nevezetű molnár az őrleni vitt gabonákat eladván, árát torkának garatján járatta le s aztán feleségét s kis gyermekeit elhagyva, odább állt. A megkárosítottak többnyire szegény napszámosok.

Háztartás.

Kitűnő ízű puha házi sajtot lehet készíteni következő módon. Vegyünk néhány eszébe aludtjeget s öntsünk mindegyik kerületére forró vizet, mire a turó kiválaszt csakhamar bekövetkezik. Ezután a kiszedett turót rakjuk be a sajtfőrába úgy, hogy egy réteg turó és egy réteg sima édes tejföl egymással váltakozzanak. Ha az egész tömeget a higrészek, különösen a savó lefolyásáig állani hagyjuk, kész a sajt, melyet természetesen frissen kell felhasználni. A turó berakásakor minden réteget apróra tört sóval kell megszórni.

A hízalásra szánt tyukokat igen jó setét meleg helyiségbe zárni, melybe csak napjában kétszeri étettkor lehessen világosságot bocsátani; adjunk az aprómarháknak annyi kukoricadarát, a mennyit meg bír enni és e mellett semmi vizet. Ily etetés mellett 12 nap alatt a hízás tökéletes. A pulykát szabadban lehet tartani és velük kukoricázást etetni.

